

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust. Genom den föreslagna lagen genomförs de bestämmelser i Europeiska unionens råds beslut om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet som förutsätter reglering i nationell lagstiftning och om vilka det inte ännu har föreskrivits.

I den föreslagna lagen finns bestämmelser om den nationella medlemmen i Eurojust, om Finlands representant i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet och om nationella kontaktpersoner. Dessutom ingår det i lagen bestämmelser om utlämnande av personuppgifter till Eurojust och om kontroll av personuppgifter.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	3
2.1 Eurojustbeslutets innehåll	3
2.2 Genomförande av Eurojustbeslutet i Finlands lagstiftning	6
2.3 Eurojusts verksamhet i praktiken	7
2.4 Genomförande av Eurojustbeslutet i övriga medlemsstater	8
2.5 Bedömning av nuläget	8
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	12
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
DETALJMOTIVERING	13
1 LAGFÖRSLAG	13
2 IKRAFTTRÄDANDE	15
3 LAGSTIFTNINGSORDNING	15
LAGFÖRSLAG	16
om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust	16

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Propositionen bygger på det beslut som Europeiska unionens råd fattat om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet (2002/187/RIF), nedan Eurojustbeslutet. Eurojustbeslutet syftar till att främja och förbättra samordningen av utredningar och åtal i medlemsstaterna samt förbättra samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och på annat sätt stödja dem. Beslutet trädde i kraft den 6 mars 2002, då det offentliggjordes i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Beslutet grundar sig på Tysklands, Portugals, Frankrikes, Sveriges och Belgiens initiativ.

Skyldigheterna enligt Eurojustbeslutet har till en del beaktats i Finlands lagstiftning, men trots att Eurojust varit verksamt sedan åt 2002 har det i Finland hittills inte stiftats någon särskilt lag för att genomföra de bestämmelser i Eurojustbeslutet som förutsätter reglering i nationell lagstiftning. Det har varit möjligt att ordna det praktiska Eurojustsamarbetet med stöd av den nuvarande lagstiftningen, men till vissa delar förutsätter regleringen ett förtydligande.

I den föreslagna lagen föreskrivs om förpliktelse i Eurojustbeslutet till de delar som förpliktelse förutsätter nationell reglering. I den föreslagna lagen föreskrivs om ställning och behörighet när det gäller Finlands nationella medlem och dennas biträdande medlemmar i Eurojust, utnämning av de nationella kontaktpersonerna till Eurojust, utnämning av Finlands representant till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet, utlämnande av uppgifter från Finland till Eurojust och om förfarandet genom vilket personuppgifter som har lagrats i Eurojusts register kan kontrolleras.

2 Nuläge

2.1 Eurojustbeslutets innehåll

Enligt artikel 3 i Eurojustbeslutet syftar Eurojusts verksamhet till att vid sådana utred-

ningar och åtal som berör två eller flera medlemsstater och som gäller brottsliga beteenden i samband med grov brottslighet, särskilt om den är organiserad, främja och förbättra samordningen mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter av utredningar och åtal. Enheten skall dessutom förbättra samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter, särskilt genom att underlätta genomförandet av internationell ömsesidig rättslig hjälp och verkställandet av framställningar om utlämning samt på annat sätt stödja medlemsstaternas behöriga myndigheter för att effektivisera deras utredningar och åtal i samband med ovan nämnd grov brottslighet.

I artiklarna 4 och 5 i beslutet fastställs Eurojusts behörighet och uppgifter. Eurojusts allmänna behörighet fastställs dels enligt Europolkonventionen, dels genom att räkna upp de typer av brottslighet som Eurojusts behörighet omfattar. Till den senare gruppen hör databrottslighet, bedrägeri och korruption, och andra straffbara gärningar med konsekvenser för Europeiska gemenskapens ekonomiska intressen, penningtvätt av medel som härrör från brottslig verksamhet, miljöbrottslighet och deltagande i en kriminell organisation. Enhetens allmänna behörighet omfattar också andra brott som begås i samband med de typer av brottslighet och de brott som avses ovan. Eurojust kan i enlighet med sina mål och på begäran av en behörig myndighet i en medlemsstat bistå vid utredningar och åtal.

Eurojust skall bestå av en nationell medlem från varje medlemsstat, vilka har utstationerats i enlighet med medlemsstatens rättsliga system och vilka är åklagare, domare eller polistjänstemän med motsvarande behörighet. Varje nationell medlem får biträdas av en eller under vissa förutsättningar flera personer. Den nationella medlemmens rättigheter och skyldigheter bestäms i medlemsstatens nationella lagstiftning.

Varje medlemsstat skall fastställa karaktären på och omfattningen av de rättsliga befogenheter som den ger sin nationella medlem på sitt eget territorium. För att kunna uppfyl-

la Eurojusts mål skall en nationell medlem enligt artikel 9 ha tillgång till uppgifterna i de nationella kriminalregistren och i varje annat register i sin medlemsstat på samma villkor som anges i den nationella lagstiftningen för en åklagare, domare eller polistjänsteman med motsvarande befogenheter. Dessutom får en nationell medlem enligt artikel 9 kontakta de behöriga myndigheterna i sin medlemsstat direkt. Enligt artikel 9.2 i beslutet skall all information som utbyts mellan Eurojust och medlemsstaterna gå genom den nationella medlemmen.

Artikel 10 i beslutet innehåller bestämmelser om Eurojusts kollegium och arbetsordning. Enligt artikeln skall kollegiet bestå av samtliga nationella medlemmar. Eurojusts organisation och funktion fastställs i artikel 28 och enligt den skall kollegiet ansvara för Eurojusts organisation och funktion. Kollegiet skall bland de nationella medlemmarna välja en ordförande som leder kollegiets arbete.

Enligt artikel 5 fullgör Eurojust sina uppgifter genom en eller flera nationella medlemmar eller som ett kollegium.

När Eurojust agerar genom sina nationella medlemmar, får den enligt artikel 6 bl.a. anmoda de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i fråga att överväga att göra en utredning eller väcka åtal beträffande specificerade gärningar, inrätta en gemensam utredningsgrupp i enlighet med relevanta samsamarbetsinstrument och tillhandahålla all information som Eurojust behöver för att fullgöra sina uppgifter. Den kan även anmoda de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i fråga att överväga att godta att en av dem kan vara bättre skickad att göra en utredning eller väcka åtal.

Genom sina nationella medlemmar skall Eurojust enligt artikel 6 också sörja för att de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i fråga informerar varandra om de utredningar och åtal som Eurojust har kännedom om, bistå medlemsstaternas behöriga myndigheter för att säkerställa bästa möjliga samordning av utredningar och åtal samt bidra till ett förbättrat samarbete mellan medlemsstaterna. Genom de nationella medlemmarna kan Eurojust under vissa förutsättningar även överlämna framställningar om ömsesidig rättslig

hjälp, samarbeta med det europeiska rättsliga nätverket och bistå de behöriga myndigheterna i en enda medlemsstat.

När Eurojust agerar som ett kollegium enligt artikel 7 får den vid de typer av brottslighet och de brott som omfattas av dess allmänna behörighet genom en motiverad begäran uppmana de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i fråga att göra en utredning eller väcka åtal beträffande specificerade gärningar, inrätta en gemensam utredningsgrupp samt tillhandahålla den information som Eurojust behöver för att fullgöra sina uppgifter. Kollegiet kan också framföra en begäran att godta att en av medlemsstaterna kan vara bättre skickad att göra en utredning eller väcka åtal. När Eurojust agerar som ett kollegium skall den också sörja för att de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna informerar varandra, bistå medlemsstaternas behöriga myndigheter för att säkerställa bästa möjliga samordning av utredningar och åtal och bistå Europol, bland annat genom att lämna yttranden på grundval av Europols analyser.

Vid sidan av de nationella medlemmarna och deras biträdande medlemmar har Eurojust övrig personal. Artikel 30 i beslutet innehåller bestämmelser om den övriga personalens ställning och anställning. Enligt punkt 1 skall de regler och förordningar som gäller för tjänstemän och övriga anställda vid Europeiska gemenskaperna, särskilt vad gäller rekrytering och ställning, även gälla för personal vid Eurojust.

Enligt artikel 12 i Eurojustbeslutet får varje medlemsstat placera ut nationella kontaktpersoner för samarbetet med Eurojust. Att en sådan person utses skall i första hand ha hög prioritet när det gäller terrorism. Även i rådets beslut om informationsutbyte och samarbete när det gäller terroristbrott (2005/671/RIF) finns en bestämmelse om att utse en myndighet till nationell kontaktperson till Eurojust för frågor som rör terrorism.

Utbyte av information med medlemsstaterna och mellan de nationella medlemmarna, som är viktigt för Eurojusts verksamhet, behandlas i artikel 13 i beslutet. Enligt punkt 1 får medlemsstaternas behöriga myndigheter med Eurojust utbyta all information som är nödvändig för att fullgöra Eurojusts uppgifter

i enlighet med artikel 5. Enligt punkt 2 skall Eurojusts nationella medlemmar i enlighet med artikel 9 och i syfte att fullgöra Eurojusts uppgifter ha rätt att fritt utbyta information sinsemellan eller med behöriga myndigheter i sina respektive medlemsstater. Om informationsutbyte mellan medlemsstaterna och Eurojust i ärenden som gäller terrorism föreskrivs också i det ovan nämnda terrorismbeslutet. Med stöd av dess artiklar 2.3 och 2.5 skall medlemsstaterna översända uppgifter om undersökning och åtalsåtgärder som gäller terrorismbrott till Eurojust.

I artikel 14 i Eurojustbeslutet föreskrivs om behandling av personuppgifter. I artikeln fastställs skyddsnivån för personuppgifter och andra förutsättningar för behörig behandling av personuppgifter. Restriktionerna för behandling av personuppgifter uppräknas i artikel 15 i beslutet.

Eurojust skall ha en särskilt utsedd person som personuppgiftsombud, om vars uppgifter och rättigheter det föreskrivs i artikel 17. Personuppgiftsombudet skall kontrollera att behandlingen av personuppgifter görs lagenligt och vidta åtgärder om han eller hon konstaterar att personuppgifter behandlas på ett sätt som avviker från beslutet. En behörig användning av personuppgifter övervakas också enligt artikel 23 av en gemensam tillsynsmyndighet till vilken varje medlemsstat utser en medlem.

I artikel 19 i beslutet föreskrivs om rätten att få tillgång till personuppgifter. Enligt punkt 1 i artikeln skall varje person ha rätt att, i enlighet med de villkor som anges i artikeln, få tillgång till personuppgifter som gäller honom eller henne och som Eurojust behandlar. Enligt punkt 2 skall varje person som önskar utnyttja sin rätt att få tillgång till personuppgifter som gäller honom eller henne och som finns hos Eurojust, eller som vill kontrollera dem, utan kostnad i valfri medlemsstat kunna lämna in en begäran till den myndighet som denna medlemsstat har utsett. Myndigheten skall utan dröjsmål underrätta Eurojust om detta. Tillgång till personuppgifterna kan under vissa förutsättningar vägras. Om den sökande inte är nöjd med det svar han eller hon fått på sin begäran, kan han eller hon överklaga beslutet till den gemensamma tillsynsmyndigheten.

I artiklarna 20 och 21 i beslutet finns bestämmelser om rättelse och utplåning av personuppgifter och om tidsfrister för bevarande av personuppgifter. Varje person har rätt att hos Eurojust begära att personuppgifter som gäller honom eller henne rättas, blockeras eller utplånas, om uppgifterna är felaktiga eller ofullständiga eller om registreringen av dem strider mot detta beslut. Eurojust skall underätta sökanden om detta har gjorts. Eurojust får inte bevara personuppgifter längre än vad som är nödvändigt för att Eurojust skall kunna uppnå sina mål.

Enligt artikel 24 i beslutet skall Eurojust vara ansvarig för otillåten eller felaktig behandling av uppgifter. Ansvarsfrågan avgörs i enlighet med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat där enheten har sitt säte.

Enligt artikel 25 i beslutet har de nationella medlemmarna och deras biträdande medlemmar och personal vid Eurojust tystnadsplikt på samma sätt som samtliga personer som skall samarbeta med Eurojust. Tystnadsplikten gäller all information som Eurojust fått, dock utan att det påverkar artikel 9.1.

Dessutom innehåller Eurojustbeslutet bestämmelser om bl.a. samarbetet mellan Eurojust och Europeiska unionens övriga institutioner, Eurojusts ekonomi och bistånd med till tolkning och översättning.

I januari 2008 har 14 medlemsstater i Europeiska unionen tagit ett initiativ i vilket det föreslås att Eurojustbeslutet ändras så att Eurojusts ställning stärks. Det föreslås att Eurojusts sammansättning och de nationella medlemmarnas roll förstärks. Det föreslås också att det inrättas en särskild enhet för behandling av brådskande fall ("emergency cell"). De nationella medlemmarna föreslås bli tilldelade vissa minimibefogenheter. Enligt förslaget utvidgas också de nationella medlemmarnas rätt att få information och effektiviseras utbytet av information mellan Eurojust och medlemsstaterna och de nationella medlemmarna. Statsrådet har den 21 februari 2008 sänt en skrivelse (U 5/2008 rd) om förslaget till riksdagen.

I regeringens proposition till Riksdagen med förslag om godkännande av Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättan-

det av Europeiska gemenskapen och till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i fördraget som hör till området för lagstiftningen (RP 23/2008 rd) föreslås att riksdagen ska godkänna fördraget och en lag om sättande i kraft av fördraget. Artikel 69 d i Lissabonfördraget innehåller bestämmelser om Eurojust. Denna artikel ger större rörelsefrihet än nu att utveckla Eurojusts struktur och uppgifter. Den största förändringen är möjligheten att ge Eurojust befogenheter att inleda brottsutredningar.

2.2 Genomförande av Eurojustbeslutet i Finlands lagstiftning

Lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden

Lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden (4/1994) innehåller bestämmelser om bl.a. utlämnande av straffregisteruppgifter till en utländsk myndighet. Enligt 24 § i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden kan på begäran av en utländsk myndighet, under samma förutsättningar som gäller för utlämnande till finska myndigheter, straffregisteruppgifter lämnas ut enligt nämnda lagen för behandlingen av ett straffrättsligt ärende. Vid Rättsregistercentralen som lyder under justitieministeriet förs straffregister enligt vad som bestäms i straffregisterlagen (770/1993). Bestämmelsen i 24 § i lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden gäller enbart utlämnande av straffregisteruppgifter till en utländsk myndighet och därmed kan bestämmelsen inte tillämpas i fråga om utlämnande av uppgifter till t.ex. Eurojust.

Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I 35 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) föreskrivs om åklagarens skyldighet att underrätta Eurojust om ett försenat utlämningsärende och skälen till förseningen.

Lagen om allmänna åklagare

Enligt 3 § 3 mom. i lagen om allmänna åklagare (199/1997) kan riksåklagaren för viss tid bevilja en namngiven person som uppfyller behörighetskraven för häradsåklagare sådana åklagarbefogenheter som denne behöver för ett visst bestämt uppdrag. När personen i fråga utövar åklagarbefogenheter tillämpas i övrigt på honom eller henne vad som bestäms om häradsåklagare.

I motiveringen till regeringens proposition om ändring av lagens 3 § (RP 90/2001 rd) konstaterades att det nyaste behovet av att bevilja åklagarbefogenheter hängde samman med Eurojust, som då fortfarande var en tillfällig enhet. I motiveringen till propositionen konstaterades att det med hänsyn till den nationella företrädarens uppgifter vore till stor nytta om han eller hon hade åklagarbefogenheter. Europeiska gemenskapernas kommission har uppmanat medlemsstaterna att ge sina nationella Eurojustmedlemmar sådana rättsliga befogenheter och utredningsbefogenheter som de vanligen ger åklagare, domare eller poliser enligt sin nationella lagstiftning (Rapport från kommissionen KOM (2004) 457).

Åklagarbefogenheter kan beviljas enbart en namngiven person, inte allmänt den som företräder Finland i Eurojust. Eftersom särskilda åklagarbefogenheter är avsedda för utförande av ett visst bestämt uppdrag, beviljas de för viss tid. Tiden har dock inte begränsats och den kan vid behov förlängas. Med stöd av bestämmelsen har Finlands nationella medlem och dennas biträdande medlem getts åklagarbefogenheter för den tid de arbetar i Eurojust.

Gemensamma utredningsgrupper

På unionsnivå har man effektiviserat samarbetet mellan olika länder i fråga om förundersökning av brott genom att anta Europeiska unionens rads rambeslut om gemensamma utredningsgrupper (2002/465/RIF). I Finlands nationella lagstiftning har rambeslutet genomförts genom lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002). Lagen syftar till att intensifiera och effektivisera förundersökningssamarbetet mellan olika staters be-

höriga myndigheter vid undersökning av internationell organiserad brottslighet eller andra gränsöverskridande brott eller brott som i övrigt har anknytning till flera stater.

Enligt lagens 1 § kan en behörig förundersökningsmyndighet tillsammans med en behörig myndighet i en främmande stat ingå en överenskommelse om inrättande av en gemensam utredningsgrupp för förundersökning av brott. Överenskommelsen kan ingås mellan fler än två stater. Begäran om inrättande av en utredningsgrupp skall behandlas som en begäran om rättshjälp. I princip kan en tjänsteman som hör till Eurojusts personal utnämnas till medlem i en gemensam utredningsgrupp.

Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

Enligt 37 § 1 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) får polisen inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ur polisens personregister, som inrättats för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § 1 mom. i polislagen (493/1995), lämna ut uppgifter till polismyndigheter och andra myndigheter som har till uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga brott, utreda brott och sörja för att brott blir föremål för åtalsprövning, om uppgifterna är nödvändiga för utförande av uppgifterna. Eurojust är en sådan myndighet som avses i momentet och till vilken uppgifter ur polisens personregister får lämnas ut.

2.3 Eurojusts verksamhet i praktiken

Eurojusts högsta och beslutsfattande organ är kollegiet som består av nationella medlemmar. På kollegiets möten behandlas de fall som förs till kollegiet. Fall som behandlas i Eurojust öppnas i kollegiet varefter nationella medlemmar från de länder som anknyter till fallet beslutar om den fortsatta behandlingen. Vid behov kan kollegiet också avgöra motstridigheter i behörigheten mellan medlemsstaternas myndigheter och besluta vilken av flere arresteringsorder som gäller samma person som skall verkställas. Kollegi-

ets beslut binder inte medlemsstaterna men kollegiets avgöranden har hittills följts.

I kollegiet verkar också 15 arbetsgrupper av vilka Finlands nationella medlem för närvarande är medlem i Brysselarbetsgruppen som håller kontakt med EU:s institutioner och i förvaltningsarbetsgruppen som samordnar utvecklingen av Eurojusts administrativa förfaranden.

Finlands nationella medlem i Eurojust har sedan dess inrättande varit en representant som har kommit från åklagarväsendet. I början lydde medlemmen formellt under utrikesförvaltningen men för närvarande har medlemmen ställning som sakkunnig vid justitieministeriet. Medlemmens mandatperiod är två år och mandatperiod har kunnat förlängas med ytterligare två år. Den nationella medlemmen har getts åklagarbefogenheter med stöd av 3 § 3 mom. i lagen om allmänna åklagare.

Enligt artikel 2 i Eurojustbeslutet får varje nationell medlem biträdas av en person. Vid behov och med det i artikel 10 avsedda kollegiets medgivande får flera personer biträda den nationella medlemmen. Någon av dessa biträdande medlemmar kan ersätta den nationella medlemmen. Finlands nationella medlem har biträttats av en person som företräder polisförvaltningen och som vid behov också har varit ersättare till Finlands nationella medlem. Detta arrangemang syftar till att Eurojust har både förundersöknings- och åklagarmyndigheternas sakkunskap till sitt förfogande.

I artikel 12 i Eurojustbeslutet föreskrivs om en kontaktperson för frågor som gäller terrorism. Finland har utsett en dylik kontaktperson.

Enligt artikel 23 i beslutet skall en gemensam tillsynsmyndighet, till vilken varje medlemsstat utser en medlem, kontrollera att behandlingen av personuppgifter utförs på ett behörigt sätt. I början av 2005 hade 12 medlemmar utsetts. Finland hade till tillsynsmyndigheten utsett en medlem med juridisk utbildning.

Under 2007 togs i Eurojust 1085 fall till behandling. Det totala antalet fall ökade med 41 % från 2006. Finlands avdelning behandlade 2007 sammanlagt 54 fall av vilka det i 26 fall var Finland som begärde rättshjälp

och det i 28 fall begärdes det rättshjälp från Finland.

2.4 Genomförande av Eurojustbeslutet i övriga medlemsstater

Europeiska unionens kommission har den 23 oktober 2007 utfärdat ett meddelande om Eurojusts och det europeiska rättsliga nätverkets roll i bekämpningen av organiserad brottslighet och terrorism i EU (KOM 2007/644). Enligt meddelandet från Europeiska kommissionen har tills vidare under hälften av Europeiska unionens medlemsländer genomfört Eurojustbeslutet i den nationella lagstiftningen. I några länder är genomförandet på gång.

De nationella medlemmarnas ställning har preciserats i medlemsstaterna på varierande sätt. Nästan hälften av medlemsstaterna har inte preciserat medlemmens befogenheter i den nationella lagstiftningen. Hälften av medlemsstaterna har preciserat befogenheterna i den nationella lagstiftningen men i praktiken följer befogenheterna i de flesta fall av att medlemmen bevarar sin ställning som åklagare.

Medlemmarna är nästan alltid åklagare. Över hälften av de nationella medlemmarna har rättslig behörighet i sitt hemland men de utövar sin behörighet bara i begränsad omfattning. Bara få medlemmar har en auktoritetsställning i förhållande till nationella myndigheter. Bara i några medlemsstater har medlemmen rätt att inleda undersökning. Största delen av medlemmarna kan föreslå att en gemensam undersökningsgrupp inrättas men bara få kan bestämma att den inrättas.

Alla nationella medlemmar har rätt att få uppgifter ur straffregistret antingen direkt eller genom att begära. Med några undantag har de nationella medlemmarna också rätt att få uppgifter ur andra register än straffregistret. I några medlemsstater har den nationella medlemmen också rätt att få uppgifter ur behövliga polisregister.

Medlemmarnas mandatperioder varierar från ett år till en ordinarie utnämning. I de flesta länderna är mandatperioden minst tre år.

I nästan alla medlemsstater kan den nationella medlemmen ges uppgifter om ett

brottmål som det pågår en undersökning om. I största delen av medlemsstaterna kan uppgifter lämnas till Eurojust också utan en särskild begäran. Det är bara några medlemsstater som utöver en begäran för att lämna uppgifter. De nationella medlemmarna kan vanligen också utbyta information som de fått med de övriga nationella medlemmarna eller de nationella myndigheterna i sitt hemland. I sex medlemsstater är sådant informationsutbyte inte möjligt.

I de flesta medlemsstaterna finns det ingen nationell lagstiftning om utlämnande av uppgifter som gäller terrorism med stöd av Europeiska unionens råds terrorismbeslut. I några medlemsstater har sådant utlämnande av uppgifter ändå genomförts med administrativa arrangemang.

I fem medlemsstater förpliktar den nationella lagstiftningen att underrätta Eurojust om undersökning av brottmål som hör till dess behörighet. I de övriga medlemsstaterna föreskrivs det inte om en sådan skyldighet i lagstiftningen men informationsutbytet har i några av medlemsstaterna genomförts med praktiska arrangemang.

2.5 Bedömning av nuläget

Eurojusts verksamhet har blivit permanent sedan enhetens inrättande. Antalet ärenden som enheten behandlar har ökat stadigt. Även om Finlands deltagande i Eurojusts verksamhet har kunnat ordnas också med den nuvarande lagstiftningen, har alla åtgärder som Eurojustbeslutet förutsätter inte vidtagits i Finlands lagstiftning i den omfattning som Eurojusts nuvarande verksamhet förutsätter. Detta har gjort det något svårare för Finlands nationella medlem att agera i Eurojust.

I kommissionens meddelande från oktober 2007 om Eurojusts och det europeiska rättsliga nätverkets roll i bekämpningen av organiserad brottslighet och terrorism i EU framhävs medlemsstaternas skyldighet att i sin nationella lagstiftning genomföra de förpliktelser som Eurojustbeslutet ställer.

Den nationella lagstiftningen har inga bestämmelser om ställningen hos och skyldigheterna för Finlands nationella medlem och dennas biträdande medlem. Riksåklagaren har gett den nationella medlemmen och den

biträdande medlemmen åklagarbefogenheter med stöd av 3 § 3 mom. i lagen om allmänna åklagare. Denna bestämmelse utfärdades när verksamheten i den provisoriska enheten som föregick Eurojust inleddes. Då var det nödvändigt att ge temporärt Finlands representant åklagarbefogenheter.

Enligt det ovan nämnda meddelandet från kommissionen är det nödvändigt att den nationella medlemmens befogenheter bestäms i lagstiftningen och inte bara i ett förvaltningsbeslut. Befogenheter som baserar sig enbart på ett förordnande av riksåklagaren kan inte anses stå i samklang med det som kommissionen framför.

Bestämmelserna om utlämnande av uppgifter till Eurojust ur registren hos de finska myndigheter som behandlar brottmål är för närvarande bristfälliga. Det finns endast bestämmelser om utlämnande av personuppgifter ur polisens register. Frågorna kring utlämnandet med stöd av uppgifter ur andra register som har samband med behandlingen av brottmål har varit oklara. Detta har i viss mån gjort det svårare för den nationella medlemmen att agera i Eurojust. Eurojustbeslutet förutsätter också en nationell reglering om förfarandet när någon vill kontrollera personuppgifter i Eurojusts register. I Finland föreskrivs inte om detta.

Dessutom saknar lagen bestämmelser om utnämning av de nationella kontaktpersonerna i Eurojust och utnämning av Finlands representant till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet.

Det ovan nämnda initiativet av 14 medlemsstater om ändring av Eurojustbeslutet kan i framtiden leda till att lagstiftningen måste ändras också i Finland. På motsvarande sätt kan utvecklandet av Eurojust med stöd av Lissabonfördraget föranleda ändringsbehov i framtiden.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Allmänt

Syftet med propositionen är att genomföra Eurojustbeslutet i sin helhet genom att göra de ändringar i den finska lagstiftningen som

beslutet förutsätter. Med tanke på Eurojusts praktiska verksamhet syftar den föreslagna lagstiftningen även till att allmänt förbättra förutsättningarna för effektiv verksamhet inom Eurojust. Det föreslås att regleringen genomförs genom en lag om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust.

Den nationella medlemmens ställning

I propositionen föreslås att det föreskrivs genom lag om den nationella medlemmens mandatperiod, befogenheter och övriga förpliktelser. Bestämmelserna tydliggör medlemmens ställning och lyfter den i alla avseenden till den nivå som Eurojustbeslutet och kommissionens ovan nämnda meddelande förutsätter.

Medlemmens mandatperiod har varit två år och har kunnat förlängas med två år. I de flesta medlemsstaterna är medlemmens mandatperiod tre år eller längre. I kommissionens meddelande anses att en önskvärd minimilängd på mandatperioden är tre år. Av dessa skäl föreslås medlemmens mandatperiod bli förlängd till tre år. Mandatperioden ska kunna förnyas en gång så som nu.

Den nationella medlemmen samarbetar i första hand med de nationella förundersöknings- och åklagarmyndigheterna och i andra hand med Eurojusts andra nationella medlemmar i ärenden som hänför sig till undersökningen av internationella brottmål. Uppdragen anknyter inte direkt till justitieministeriets ministerieuppgifter utan till det praktiska åklagararbetet. Enligt de föreslagna bestämmelserna motsvarar medlemmens ställning i stor utsträckning statsåklagaren. Av dessa skäl överförs uppdraget i detta sammanhang från justitieministeriet till Riksåklagarämbetet. I lagen föreskrivs att den nationella medlemmen står i ett tjänsteförhållande för viss tid till Riksåklagarämbetet och verkar som statsåklagare. Detta gör styrnings- och övervakningsförhållandena klarare i ärenden som hänför sig till åklagaruppgifter. Även den praktiska samordningen av förundersöknings- och åtalsärendena blir lättare. Redan nu har den nationella medlemmen förutom till justitieministeriet rapporterat om sin verksamhet till Riksåklagarämbetet.

Eftersom den nationella medlemmen enligt förslaget skall stå i tjänsteförhållande till Riksåklagarämbetet iakttas det i utnämningen till tjänsteförhållandet och i behörighetskraven bestämmelserna om statsåklagare i lagen om allmänna åklagare till vilken det hänvisas i den föreslagna lagen.

Den nationella medlemmen har med stöd av 26 § i lagen om utrikesförvaltningen (204/2000) varit medlem av personalen i Finlands utlandsbeskickning i Haag. Medlemmen skall också i fortsättningen vara medlem av beskickningspersonalen.

Enligt artikel 9 i Eurojustbeslutet skall en nationell medlem ha tillgång till uppgifterna i straffregistret eller i varje annat register i sin medlemsstat på samma villkor som en åklagare som har samma befogenheter. I Finland har medlemmen garanterats rätt till att få uppgifter så som det förutsätts i Eurojustbeslutet med ett bemyndigande från riksåklagaren. Med detta bemyndigande har den nationella medlemmen fått omfattande åklagarbefogenheter. På grund av de omständigheter som beskrivs i bedömningen av nuläget föreslås det att det föreskrivs om medlemmens befogenheter genom lag och att befogenheterna inte längre bygger på 3 § 3 mom. i lagen om allmänna åklagare. Genom regleringen klargörs medlemmens behörighet och verksamhetsmöjligheter både i Eurojust och i förhållande till nationella förundersöknings- och åklagarmyndigheter.

Medlemmen skall enligt förslaget ha omfattande åklagarbefogenheter i ärenden som hör till Eurojusts behörighet på samma sätt som nu. Befogenheterna omfattar rätten att få uppgifter som det förutsätts i Eurojustbeslutet men ger också medlemmen omfattande befogenheter i åtalsfrågor. Medlemmen skall också ha befogenheter att utbyta information mellan Eurojust och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning så som det förutsätts i artikel 26.4 i Eurojustbeslutet. Informationsutbytet gäller uppgifter som avses i artiklar 6 och 10 i rådets och parlamentets (1073/1999) och rådets (1074/1999) förordning om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning och som anknyter till utredningar som byrån för bedrägeribekämpning utför. Bestämmelsen gäller endast utbyte av information mellan Eurojust och byrån

för bedrägeribekämpning. Om informationsutbytet mellan byrån för bedrägeribekämpning och övriga behöriga finska myndigheter föreskrivs annanstans i lagstiftningen.

I praktiken hör ansvaret för behandlingen och undersökningen av ett brottmål till myndigheter som är verksamma i Finland. Den nationella medlemmen i Eurojust har inte möjlighet att t.ex. leda förundersökningen från sin utstationeringsort Haag. På grund av detta förtydligas i den föreslagna lagen fördelningen av befogenheter mellan den nationella medlemmen och de inhemska myndigheterna.

I lagen föreskrivs att medlemmen kan föra ett mål som är anhängigt hos finska myndigheter till Eurojust endast om den finska myndighet begär det. Den nationella myndigheten skall också alltid föra en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit från utlandet för behandling till en behörig finsk myndighet. I ovan nämnda situationer har den nationella medlemmen ändå befogenhet att själv vidta nödvändiga åtgärder om ärendet är brådskande. Genom detta säkerställs man att ett sådant beslut om undersökningsåtgärder som måste fattas snabbt kan fattas också när den tjänsteman som svarar för undersökningen i Finland inte kan nås.

I lagen föreskrivs också om medlemmens rätt att i Eurojust använda de uppgifter som medlemmen har fått med stöd av sin ställning. Med bestämmelserna tryggs den nationella medlemmen de behövliga möjligheterna att kunna agera effektivt i Eurojustsamarbetet.

Den nationella medlemmen skall i fortsättningen ha åtminstone en biträdare som vid behov tjänstgör som ersättare till medlemmen. Det kan finnas också flera biträdare men i syfte att trygga ett fungerande förundersökningssamarbete föreslås det att en biträdande medlem också i fortsättningen ska komma från polisförvaltningen. I lagen föreskrivs också om den biträdarens ställning och befogenheter. När biträdaren ersätter den nationella medlemmen skall han eller hon ha samma befogenheter som den nationella medlemmen. Eftersom en biträdande medlem använder lika omfattande åklagarbefogenheter som den nationella medlemmen förordnar Riksåklagarämbetet den biträdande med-

lemmen till sitt uppdrag på framställning av myndigheten som sänder den biträdande medlemmen. Biträdarna skall på samma sätt som nu stå i tjänsteförhållande till den sändande myndigheten, dvs. t.ex. Centralkriminalpolisen.

Nationella kontaktpersoner i Eurojust och representanten i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet

Enligt artikel 12 i Eurojustbeslutet ska medlemsstaterna utse en eller flera nationella kontaktpersoner. Enligt artikel 23 krävs åter att medlemsstaten utser en representant till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet.

I den föreslagna lagen föreskrivs att Riksåklagarämbetet kan utse en eller flera nationella kontaktpersoner. Speciellt i terrorismärenden bör det utses en sådan person. Den föreslagna bestämmelsen etablerar det nuvarande förfarandet som följs i Riksåklagarämbetet att statsåklagaren som har hand om terrorismärenden utses till den nationella kontaktpersonen.

På motsvarande sätt föreskrivs om utnämning av en representant till den gemensamma tillsynsmyndigheten. Eftersom utgångspunkten är att representanten är en domare utser justitieministeriet en representant från domstolsväsendet.

Utlämnande av registeruppgifter till Eurojust

Enligt artikel 13.2 i Eurojustbeslutet skall i enlighet med artikel 9 i beslutet och i syfte att fullgöra Eurojusts uppgifter dess medlemmar ha rätt att fritt utbyta information sinsemellan eller med behöriga myndigheter i sina respektive medlemsstater. Finlands nationella lagstiftning innehåller inga uttryckliga bestämmelser om rätten för en myndighet som behandlar ett brottmål att lämna ut de uppgifter som avses i artikeln till Eurojust. För att göra regleringen tydligare föreskrivs det i lagen om utlämnande av personuppgifter till Eurojust.

Med stöd av den föreslagna bestämmelsen kan de finska myndigheterna lämna ut vissa personuppgifter till Eurojust. Uppgifter för lämnas ut på begäran av Eurojust i sådana brottmål som hör till enhetens behörighet.

Uppgifter får lämnas ut ur straffregistret och ur justitieförvaltningens övriga register under samma förutsättningar som de kan lämnas till åklagaren, vilket gör det möjligt att uppgifter får lämnas ut i lika stor omfattning som den nationella medlemmen har rätt att få dessa uppgifter. Uppgifter ur polisregistren lämnas fortfarande ut med stöd av 37 § 1 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Om utlämnandet av uppgifterna beslutar den myndigheten som för personregistret.

Kontroll av personuppgifter

Enligt artikel 19.1 i Eurojustbeslutet skall varje person ha rätt att, i enlighet med villkoren i nämnda artikel, få tillgång till personuppgifter som gäller honom eller henne och som Eurojust behandlar. Enligt punkt 2 i artikeln skall varje person som önskar utnyttja sin rätt att få tillgång till personuppgifter som gäller honom eller henne och som finns hos Eurojust, eller som vill kontrollera dem, utan kostnad i valfri medlemsstat kunna lämna in en begäran till den myndighet som denna medlemsstat har utsett. För Finlands del förutsätter artikeln att Finland utser den myndighet genom vilken de begäranden som avses i artikeln förmedlas till Eurojust.

I propositionen föreslås att Riksåklagarämbetet utses till den myndighet i Finland genom vilken begäranden om kontroll av personuppgifter förmedlas. Ett annat alternativ som diskuterats är att dessa begäranden förmedlas genom dataombudsmannen.

Enligt artiklarna 19 och 20 i Eurojustbeslutet kan den sökande, om han eller hon inte är nöjd med svaret på sin begäran, överklaga detta beslut till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet. Dataombudsmannen hör inte till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet. Den nationella representanten i Eurojusts tillsynsmyndighet är en domare från rättsväsendet. Tillsynsmyndighetens sammansättning har motiverats med att åklagarnas verksamhet kan övervakas enbart av domare. Eurojust har dessutom ett eget särskilt personuppgiftsombud som övervakar att uppgifterna behandlas enligt lagen. Den finska dataombudsmannen har inte här en likadan roll

som i övervakningen av användningen av nationella register.

Av denna anledning är det motiverat att uppgiften att förmedla begäranden om kontroll av personuppgifter enligt Eurojustbeslutet ges till Riksåklagarämbetet i stället för dataombudsmannen. Riksåklagarämbetet är dessutom på grund av sina aktiva kontakter det mest naturliga alternativet när det gäller att välja en myndighet genom vilken begäranden förmedlas till Eurojust.

4 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga betydande ekonomiska konsekvenser.

Den nationella medlemmens tjänst förflyttas från justitieministeriet till Riksåklagarämbetet. Detta tydliggör tillsyn och styrning i fråga om den nationella medlemmen.

Ersättningarna till den nationella medlemmen har betalats av justitieministeriets anslag. När medlemmen övergår till Riksåklagarämbetet är det Riksåklagarämbetet som i fortsättningen betalar ersättningarna. Anslaget för detta ändamål överförs från justitieministeriet till Riksåklagarämbetet.

För kostnaderna för den nationella medlemmens biträdande medlemmar står på samma sätt som nu den myndighet från vilken den biträdande medlemmen kommer.

Eurojust är ett viktigt organ i bekämpningen och utredningen av allvarlig internationell brottslighet. Den föreslagna regleringen förbättrar och snabbar upp informationsförmed-

lingen mellan Eurojust och de finska myndigheterna.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. Propositionen bygger delvis på ett förslag från en arbetsgrupp som tillsattes av justitieministeriet den 1 mars 2004 och som hade till uppgift att bereda lagstiftning om Eurojusts verksamhet.

Utlåtande om propositionsutkastet begärdes av inrikesministeriet, Centralkriminalpolisen, Riksåklagarämbetet, Rättsregistercentralen, dataombudsmannens byrå samt justitieministeriets justitieförvaltningsavdelning och Europarättsenheten vid justitieministeriets lagberedningsavdelning.

Remissinstanserna ställde sig positiva speciellt till att den nationella medlemmens befogenheter tydliggörs i lagstiftningen. I utlåtandena framfördes några iakttagelser om ställningen hos den nationella medlemmen och den biträdande medlemmen samt om bestämmelserna om utlämnande av uppgifter. Dessutom fäste Riksåklagarämbetet i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att det bör föreskrivas genom lag om utnämning av de nationella kontaktpersonerna i Eurojust och utnämning av en representant till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet. I lagen bör också föreskrivas om samarbetet mellan de nationella myndigheterna och Eurojust. Synpunkterna som framfördes i utlåtandena har beaktats i beredningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Lagen syfte. Enligt paragrafen genomförs genom lagen de verkställighetsåtgärder som Eurojustbeslutet förutsätter i Finland.

2 §. Nationell medlem. I paragrafen föreskrivs om den nationella medlemmens ställning. Enligt paragrafens 1 mom. verkar den som utsetts till nationell medlem som Finlands representant i Eurojust. Medlemmen utses för en mandatperiod på tre år som kan förnyas en gång.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs att medlemmen utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid som statsåklagare vid Riksåklagarämbetet. Vid utnämningen iakttas bestämmelsen om utnämning av statsåklagare i 14 § 2 mom. i lagen om allmänna åklagare. Medlemmen utnämns således av statsrådet på framställning av riksåklagaren. På motsvarande sätt är behörighetskraven för uppdraget behörighet som statsåklagare enligt 13 § 2 mom. i lagen om allmänna åklagare. Medlemmen ska ha juris kandidatexamen och den skicklighet som behövs för uppgiften.

3 §. Den nationella medlemmens behörighet. I paragrafen föreskrivs om den nationella medlemmens befogenheter i ärenden som anknyter till uppdragen i Eurojust.

Enligt paragrafens 1 mom. är den nationella medlemmens befogenheter desamma som statsåklagarens befogenheter enligt 7 § i lagen om allmänna åklagare. Den nationella medlemmen är sålunda behörig att sköta åklagaruppgifter i hela landet och har rätt att få upplysningar i enlighet med 11 § i lagen om allmänna åklagare i de brottmål som han eller hon behandlar. Befogenheterna omfattar endast de brottmål som hör till Eurojust. Dessa ärenden anges i artikel 4 i Eurojustbeslutet. Bland annat databrottsligheten, miljöbrottsligheten och den brottslighet som Europols behörighet omfattar hör enligt artikeln till Eurojusts uppgifter.

Artikel 26.4 i Eurojustbeslutet förutsätter att den nationella medlemmen är behörig myndighet i informationsutbyte mellan Eurojust och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning. Också om detta föreskrivs i den föreslagna paragrafens 1 mom. I praktiken

kan utbytet av information anknyta till situationer där den nationella medlemmen i Eurojust behandlar sådan information som med stöd av rådets och parlamentets och rådets förordning om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning kan ges till byrån för bedrägeribekämpning och också till situationer där byrån för bedrägeribekämpning med stöd av de ovan nämnda unionsförordningarna sänder den nationella medlemmen information som gäller Finland. Bestämmelsen påverkar inte informationsutbytet mellan övriga myndigheter och byrån för bedrägeribekämpning.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om kompetensfördelningen mellan den nationella medlemmen och myndigheten som är behörig i Finland i de fall där ett brottmål förs från Finland till Eurojust eller när det från utlandet kommer en begäran om straffrättsligt samarbete till den nationella medlemmen.

Enligt momentet kan den nationella medlemmen föra ett brottmål som de finska myndigheterna behandlar till Eurojust endast om myndigheten begär detta. Vid behov kan riksåklagaren förordna den nationella medlemmen till åklagare i ett enskilt brottmål så att denna självständigt kan föra målet till Eurojust.

Dessutom föreskrivs det i momentet att den nationella medlemmen alltid till den behöriga myndigheten utan dröjsmål skall föra en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit till medlemmen från utlandet. Sådana begäranden är begäranden om rättshjälp som har sänts med stöd av lagen om internationell rättshjälp i straffrättsliga ärenden, och även övriga begäranden som anknyter till straffrättsligt samarbete. Således är utgångspunkten att behandlingen av begäranden om rättshjälp hör till myndigheter som är verkamma i Finland. Den nationella medlemmen är bara förmedlaren av begäran.

I momentets tredje mening föreskrivs om ett undantag från vad som föreskrivs i momentets första del. Enligt den föreslagna bestämmelsen kan den nationella medlemmen under vissa förutsättningar vidta åtgärder i syfte att föra ett ärende till Eurojust eller att också själv fatta beslut som en begäran om

rättshjälp förutsätter. Detta är möjligt i bråds-kande situationer då beslutet måste fattas snabbt och den behöriga finska myndigheten inte kan nås tillräckligt utan dröjsmål. I dessa fall får den nationella medlemmen endast vidta de nödvändiga åtgärderna och ärendet skall överföras till den behöriga finska myndigheten så snart som möjligt. T.ex. när några undersökningsåtgärder som gäller flera länder behöver ordnas kan det uppstå bråds-kande situationer där det behövs ett snabbt beslut av åklagarmyndigheten.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om den nationella medlemmens rätt att använda personuppgifter i Eurojust. Medlemmen kan använda uppgifter som han eller hon har fått med stöd av sina befogenheter enligt 1 och 2 mom. endast i behandlingen av ett ärende som är anhängigt i Eurojust. Medlemmens rätt att få uppgifter ur nationella register bestäms enligt de befogenheter om vilka har föreskrivits i 1 mom. I momentet föreskrivs också om sekretess för de uppgifter som har erhållits från Eurojust. Medlemmen har enligt artikel 25 i Eurojustbeslutet skyldighet att hemlighålla de uppgifter som behandlas i Eurojust. Tystnadsplikten begränsar ändå inte medlemmens rätt att använda uppgifterna i skötseln av sina uppdrag. Bestämmelsen tillämpas i stället för lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

4 §. Den nationella medlemmens biträdare. I paragrafen föreskrivs om den nationella medlemmens biträdare. Det skall finnas minst en biträdande medlem men bestämmelsen gör det möjligt att vid behov utse flera biträdande medlemmar. En biträdare kan verka som ersättare till medlemmen. Också biträdarnas mandatperiod är tre år men den kan förnyas. Till skillnad från den nationella medlemmen kan en biträdares mandatperiod förnyas oftare än en gång. Den biträdande medlemmen utses av Riksåklagarämbetet på förslag av den myndighet som sänder den biträdande medlemmen.

Enligt paragrafens 2 mom. har biträdaren samma befogenheter som den nationella medlemmen när biträdaren verkar som ersättare till medlemmen.

5 §. Finlands representant i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet. I paragrafen föreskrivs att justitieministeriet utser Fin-

lands representant till Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet.

6 §. Nationella kontaktpersoner. I paragrafen föreskrivs att Riksåklagarämbetet kan utse sådana nationella kontaktpersoner till Eurojust som avses i artikel 12 i Eurojustbeslutet.

7 §. Utlämnande av personuppgifter till Eurojust. I paragrafen föreskrivs om utlämnande av personuppgifter till Eurojusts register. Om den nationella medlemmens rätt att använda uppgifter som behövs i behandlingen av ett brottmål i Eurojust föreskrivs i 2 §.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs om de uppgifter som kan utlämnas till Eurojust. Uppgifter kan utlämnas ur straffregistret och justitieförvaltningens övriga register, såsom åklagarnas och domstolarnas ärendehanteringssystem. En förutsättning för utlämnande är att Eurojust begär uppgifterna och att de är behövliga för skötseln av Eurojusts uppdrag. Uppgifterna kan begäras av den nationella medlemmen i Eurojust och av kollegiet. Uppgifter för utlämnas till Eurojust under samma förutsättningar som till åklagaren. Den omfattning i vilken uppgifter för lämnas ut bestäms således med stöd av åklagarens rätt att få upplysningar och är lika omfattande som den nationella medlemmens rätt att få upplysningar.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om förfarandet vid utlämnande av uppgifter. Den registeransvarige beslutar om utlämnande av uppgifter. I fråga om straffregistret är den registeransvarige Rättsregistercentralen och i fråga om andra register den myndighet som anges i den lagstiftning som gäller registret i fråga. Uppgifterna utlämnas genom den nationella medlemmen. Bestämmelsen baserar sig på artikel 9.2 i Eurojustbeslutet enligt vilken utbytet av informationen mellan Eurojust och medlemsstaterna går genom den nationella medlemmen.

Paragrafens 3 mom. föreslås ha en hänvisningsbestämmelse till 37 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, där det föreskrivs om utlämnande av uppgifter ur polisens register till Eurojust.

8 §. Kontroll av personuppgifter. Enligt paragrafen skall Riksåklagarämbetet utses till den myndighet i Finland hos vilken var och en kan lämna in begäran om att få tillgång till

eller kontrollera personuppgifter som gäller honom eller henne och som finns hos Eurojust. Enligt bestämmelsen skall Riksåklagarämbetet utan dröjsmål förmedla begäran till Eurojust för behandling.

Enligt artikel 19.2 i Eurojustbeslutet får sökanden själv välja i vilken medlemsstat han eller hon lämnar in sin begäran hos behörig myndighet. I samma punkt konstateras att begäran skall kunna lämnas in utan kostnad.

9 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

3 Lagstiftningsordning

I 10 § i grundlagen föreskrivs om skydd för privatlivet. Enligt paragrafens 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid trygga. Enligt samma moment skall närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag.

Enligt 11 § i personuppgiftslagen (523/1999) är uppgifter som gäller bl.a. en

brottslig gärning eller ett straff eller någon annan påföljd för ett brott känsliga uppgifter, vilkas behandling är tillåten enbart med de undantag som räknas upp i lagens 12 §. Enligt 4 punkten i nämnda paragraf är sådan behandling av känsliga uppgifter tillåten som behövs för att uppgöra, framställa, försvara eller avgöra rättsliga anspråk. Enligt 12 § 5 punkten är dessutom bl.a. sådan behandling av känsliga uppgifter tillåten som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den registeransvarige i lag.

Uppgifterna som avses i 7 § i detta lagförslag är enligt ovan nämnda lagstiftning om personuppgifter känsliga uppgifter. I propositionen föreslås emellertid inte att rätten att lämna ut information utvidgas, eftersom Finlands nationella medlem i Eurojust redan med stöd av sina särskilda åklagarbefogenheter har rätt att av finska myndigheter få de uppgifter som avses här. Också i det fall att utlämnande av uppgifter utvidgar kretsen av personer som behandlar känsliga uppgifter, kan bestämmelser om detta utfärdas i lag.

Enligt regeringens uppfattning kan lagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen syfte

I denna lag föreskrivs om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet av Europeiska unionens råd om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet (2002/187/RIF), nedan Eurojustbeslutet.

2 §

Nationell medlem

Finland representeras i Eurojust av en nationell medlem vars mandatperiod är tre år. Mandatperioden kan förnyas en gång.

Den nationella medlemmen utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid som statsåklagare vid Riksåklagarämbetet. I fråga om utnämningen av och behörighetskraven för medlemmen tillämpas vad som föreskrivs om utnämning av och behörighetskrav för statsåklagare.

3 §

Den nationella medlemmens behörighet

Den nationella medlemmen har de befogenheter som avses i 7 § i lagen om allmänna åklagare (199/1997) i ärenden som hör till Eurojust. Medlemmen är behörig att utbyta information med Europeiska byrån för bedrägeribekämpning i det syfte som avses i artikel 26.4 i Eurojustbeslutet.

Den nationella medlemmen kan hänföra ett brottmål till Eurojust endast på begäran av den finska myndighet som svarar för undersökningen av målet. Medlemmen ska utan dröjsmål sända en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit från en främmande stat för behandling till den behöriga finska myndigheten. Medlemmen kan dock i bråds-

kande situationer vidta nödvändiga åtgärder i ärenden som avses ovan i detta moment.

Den nationella medlemmen kan i behandlingen av ett ärende i Eurojust utan hinder av sekretessbestämmelserna använda de personuppgifter som han eller hon har fått med stöd av de befogenheter som nämns i 1 och 2 mom. Medlemmen har tystnadsplikt när det gäller uppgifter som han eller hon har fått från Eurojust enligt artikel 25 i Eurojustbeslutet.

4 §

Den nationella medlemmens biträdare

Den nationella medlemmen har minst en biträdare. En av biträdarna fungerar vid behov som ersättare för medlemmen. Biträdarnas mandatperiod är tre år och den kan förnyas. Biträdarna utses av Riksåklagarämbetet.

Den biträdare som fungerar som ersättare har befogenheter enligt 3 § när han eller hon ersätter den nationella medlemmen.

5 §

Finlands representant i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet

Justitieministeriet utser Finlands representant till den gemensamma tillsynsmyndigheten som inrättats med stöd av artikel 23 i Eurojustbeslutet.

6 §

Nationella kontaktpersoner

Riksåklagarämbetet ska utse en eller flera nationella kontaktpersoner enligt artikel 12 i Eurojustbeslutet.

7 §

Utlämnande av personuppgifter till Eurojust

Till Eurojust får på dess begäran för utförande av uppdrag som hör till Eurojusts behörighet utlämnas behövliga uppgifter ur straffregistret och ur justitieförvaltningens övriga personregister under samma förutsättningar som till en åklagare.

Den registeransvarige beslutar om utlämnande av uppgifter enligt 1 mom. Uppgifterna lämnas till Eurojust genom den nationella medlemmen.

Om utlämnande av uppgifter till Eurojust ur polisens personregister föreskrivs i 37 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003).

8 §

Kontroll av personuppgifter

Begäran om kontroll av personuppgifter som Eurojust har behandlat ska riktas till Riksåklagarämbetet. Riksåklagarämbetet ska utan dröjsmål sända begäran till Eurojust för behandling.

9 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 23 maj 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Tuija Brax*